

Stimate Dle. Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

În temeiul art.133 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova și în conformitate cu art.3 și art.29 din Legea nr.312 și art.37 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi vă propune spre examinare Raportul asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2008.

Raportul dat a fost aprobat în ședința Curții de Conturi din 06 iulie curent, cu votul unanim al celor 7 membri ai Curții de Conturi, fiind ultimul Raport, întocmit conform Legii 312, iar din toamna curentă, Curtea de Conturi a început auditul executării celor 2 bugete și FAOAM pe a.2009 în condițiile Legii nr.261-XVI din 05.12.2008, urmînd ca în 2010 să venim cu prezentarea opiniilor de audit separat pe fiecare din cele 3 bugete, de rînd cu Raportul de utilizare a mijloacelor publice în formula exactă stabilită de Constituție.

Anul 2008 fiind marcat pentru Curtea de Conturi de implementarea bunelor practici de audit public extern, bazate pe aplicarea standardelor și procedurilor moderne de audit, a determinat și aplicarea bunelor practici de raportare, capabile să sporească probabilitatea perceperii și acceptării de către toți factorii interesați.

Curtea a pus accentul, în special, pe auditarea acelor autorități publice centrale, ale căror bugete sînt fundamentate pe programe și performanță, fiind selectate domeniile care au avut o rezonanță mai mare în societate și mass-media, precum și acele entități la care a prevalat ponderea volumului de cheltuieli prevăzute în buget.

CAP. I. MANAGEMENTUL FINANTELOR PUBLICE

Anul 2008 a fost al treilea an de implementare a Proiectului MFP, fiind obținute unele progrese la finele anului ce țin de clasificția bugetară (CF) și Planul de conturi integrat CF, specificațiile tehnice ce țin de implementarea sistemului informațional de management financiar (SIMF), elaborate unele documente privind regulile și procedurile de evidență contabilă în realizarea Legii contabilității nr.113, elaborate unele proiecte și documente metodologice ce țin de implementarea

sistemului de control intern și audit intern în sectorul public, cât și instruirii a specialiștilor în domeniu.

În același timp, unii indicatori ai raportului de progres a proiectului MFP ar trebui revizuiți întru reflectarea progresului real, și anume:

➤ din cauza întârzierilor la achiziția SIMF, la planificarea bugetului rezultatele preconizate pe a.2009 – ca al patrulea an de implementare se vor deplasa pe a.2011;

➤ raportul direct proporțional al întârzierilor asupra auditului extern, întrucât acesta nu se poate baza pe sisteme eficiente-funcționale de control intern și pe rezultatele activității structurilor de audit intern, ceea ce majorează și complică procedurile și costurile auditului extern;

➤ persistă problema descentralizării funcției de audit intern – este lipsă legătura între cadrul normativ juridic în domeniul auditului intern și procesul de implementare a acestuia la nivelul autorităților publice centrale și locale;

➤ rămîne neimplementată prevederea legală privind elaborarea politicii de contabilitate la nivel de organ central de specialitate și organe ale administrației publice locale în speță din motivul neaprobării Standardelor naționale de contabilitate în sectorul public, neinstruirea cadrului de contabili publici, cât și lipsei de răspuns în aspect metodologic la aplicarea prevederii vizate.

CAP. II. FORMAREA ȘI ÎNTREBUINȚAREA BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL ÎN EXERCITIUL BUGETAR 2008

II.1. Bugetul de stat

Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2008 a fost elaborat în conformitate cu prevederile acceptate și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului Trezoreriei de Stat și consolidarea datelor rapoartelor executorilor de buget, comunică, prin totalitatea sistematizată de indicatori, informația ce caracterizează situația privind executarea veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat din perioada de gestiune, explică mișcările mijloacelor bănești în conturi, totalitatea cheltuielilor sistematizate în toate aspectele Clasificației bugetare.

Constatările misiunii de audit denotă că datele Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2008 prezintă execuția de ansamblu a

bugetului de stat pe anul 2008, cu unele abateri, care au determinat depășirea nivelului executării bugetului de stat la partea de venituri cu 103,7 mil. lei și la partea de cheltuieli – cu 110,0 mil. lei.

Privind partea de venituri –

➤ includerea în veniturile bugetului de stat la componenta mijloace speciale a împrumutului în mărime de 110,0 mil. lei, primit de ARMAPAU de la bugetul de stat, a influențat majorarea executării veniturilor pe toate componentele, inclusiv pe mijloacele speciale în aceeași mărime;

➤ neîncășările la 27 de tipuri de venit ale bugetului de stat, executate sub nivelul indicilor bugetari definitivi (pe toate componentele), au constituit 291,4 mil. lei.

Cu privire la partea de cheltuieli –

➤ Gradul de executare a cheltuielilor pe toate componentele, în aspectul grupelor principale de funcție, în comparație cu prevederile definitive, este cuprins între 77,5% și 123,6%.

➤ Pe 2 grupe principale de funcție cheltuielile au fost executate cu depășirea limitelor bugetare definitive în sumă de 265,4 mil. lei, iar pe 18 grupe principale de funcție, cheltuielile au fost executate sub nivelul limitelor bugetare, determinând neînsușirea alocațiilor în sumă de 278,4 mil. lei.

➤ Drept rezultat al neconsolidării împrumutului acordat de Ministerul Finanțelor ARMAPAU în sumă de 110,0 mil. lei, cheltuielile totale raportate au fost majorate cu 110,0 mil. lei, cauzând, concomitent, și mărirea nivelului de executare a cheltuielilor bugetului de stat cu 0,7%.

➤ Pe parcursul anului, unor executori de buget le-au fost alocate mijloace financiare peste nivelul preconizat, din contul veniturilor generale ale bugetului de stat, cu rectificările ulterioare ale bugetului.

➤ Ministerul Finanțelor n-a asigurat identitatea unor date reflectate în diferite componente structurale ale Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2008, în rezultat fiind admisă reflectarea neconformă a unor cheltuieli și datorii creditoare.

➤ Acumularea resurselor fondurilor speciale depășește cu mult utilizarea lor la executarea cheltuielilor în scopurile pentru care au fost constituite, evidențiind problema eficacității fondurilor și necesitatea unor revizui.

➤ Exercițiul bugetar încheiat cu un excedent de 6,9 mil. lei față de deficitul precizat în mărime de 40,0 mil. lei și înregistrarea soldurilor de mijloace speciale la conturile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat, la 31.12.2008, de 352,5 mil. lei evidențiază planificarea nereală a cheltuielilor. Acest fapt duce la nevirarea de către instituțiile publice la veniturile de bază ale bugetului a veniturilor ce depășesc necesitățile de cheltuieli pentru anul bugetar de gestiune, acestea rămânând la dispoziția instituțiilor publice pentru utilizare în anul următor.

Concluziile sînt:

➤ Procesul bugetar necesită a fi consolidat în continuare atît la etapa de planificare, executare, cît și la etapa de raportare.

➤ Executarea întocmai a prevederilor legii bugetare ar asigura nu doar legalitatea și destinația utilizării banilor alocați, dar și responsabilizarea executorilor de buget.

➤ Încheierea anului bugetar, față de începutul anului, cu o majorare a restanțelor obligațiilor fiscale ale contribuabililor la bugetul de stat relevă impunerea unei consolidări în administrarea veniturilor bugetului de stat de către toate organele cu atribuții de administrare fiscală.

II.1.1. Restituirile TVA

Curtea de Conturi în urma controlului asupra corectitudinii și legalității adoptării deciziilor de restituire a taxei pe valoarea adăugată (TVA), de către SFS a constatat că mecanismul de restituire a TVA, a fost în mare măsură fraudat, iar evaziunea fiscală admisă de către firmele „fantomă” reprezintă o problemă majoră pentru sistemul bugetar.

Urmare controalelor, efectuate la IFPS, inclusiv DACM s-au relevat:

➤ SFS nu are o abordare și reglementare sistemică privind preîntîmpinarea, contracararea și depistarea firmelor „fantomă”. Neîntreprinderea acțiunilor întru neadmiterea circulației neconforme a blanchetelor de facturi TVA, cît și eliberarea

nelimitată a facturilor fiscale de organele fiscale, fără verificarea volumului de procurări și livrări, a favorizat apariția și funcționarea multipleror firme „fantome”.

➤ În anul 2008, în sistemul informațional al IFPS au fost înregistrate **206 firme „fantome”** (inclusiv 89 – în OF Centru al IFS pe mun.Chișinău), care, în rezultatul activităților (procurări, livrări) cu facturi fiscale pe care nu înregistrează și nu declară TVA la buget, influențează considerabil asupra volumului trecerii în cont și restituirii TVA. Conform informației IFPS, prin intermediul acestora a fost trecută unilateral în cont TVA în mărime de **694,0 mil.lei**. De către controlorii Curții de Conturi au fost verificate majoritatea din aceste firme, precum și alte firme care practicau activitate ilegală, fiind constatat că, activitatea a numai 25 de firme, care pe parcurs au devenit „fantome”, 22 din ele fiind înregistrate ca plătitori TVA la OF Centru a condiționat trecerea unilaterală în cont a TVA în perioada de activitate a acestora (de la 2 pînă la 9 luni), în mărime de 889,9 mil.lei, fără ca această sumă să fie achitată la buget, aceasta fiind estimată doar la I etapă de livrare a facturilor fiscale. Urmare neasigurării în cadrul organelor fiscale teritoriale a unui control intern eficient, la acești 25 de contribuabili lipseau anexele respective la Declarațiile privind TVA. Ca rezultat, datele eronate din Declarațiile privind TVA nu au fost evidențiate, iar declarațiile nu au fost considerate neprezentate.

➤ Livrarea de facturi fiscale printr-un lanț de firme este condiționată și de participarea la fondarea mai multor agenți economici a unei și aceleiași persoane, concomitent fiind întocmite documentele la 3-4 firme, nr. de angajați, 1-2 persoane (director și contabil), cheltuielile sînt mai mari decît veniturile, ponderea impozitului la buget e foarte mică comparativ cu volumul de vînzări;

➤ Prevederile Titlului V „Administrarea fiscală” a Codului fiscal nu stipulează responsabilitatea contribuabililor de confirmare a veridicității și corectitudinii tranzacțiilor, care influențează restituirea TVA, organele fiscale efectuînd excluderea din suma TVA, îndreptată spre restituire, a TVA aferentă mărfurilor și serviciilor procurate de la firmele „fantome” în baza deciziei Consiliului Coordonator a IFPS, agentul economic nefiind lipsit de suma respectivă, aceasta fiind trecută în cont pe perioada ulterioară;

➤ prin intermediul conturilor bancare, a unor firme, neînregistrate ca plătitori de TVA se ridică în numerar mijloace bănești în mărimi considerabile, acumulate de la

firme „fantome”: astfel prin 4 firme „fantome”, neînregistrate ca plătitori de TVA și care n-au avut procurări și livrări de mărfuri, au fost încasate mijloace bănești în sumă de 1952,6 mil.lei, o parte din care au fost ridicate în numerar, iar altele – transferate peste hotarele țării;

➤ nelimitarea restituirii TVA în cazurile procurării ulterioare a obiectelor pentru care s-a restituit TVA, condiționează posibilitatea de comercializare continuă și trecerii în cont a TVA la un șir de contribuabili pentru unul și același obiect (normă legală din 01.01.2008 de restituire TVA agenților economici care efectuează investiții (cheltuieli) capitale);

➤ incorectitudini la restituirea TVA agenților economici pentru lucrările de construcție a spațiului locativ, cota de 10% fiind inclusă în programul social-economic cu destinație specială, dar nemonitorizat a fi executat;

➤ procurări de la firme „fantome” au înregistrat și unii contribuabili mari, întreprinderi de stat și agenți economici viabili, care respectiv au trecut în cont TVA, solicitând restituirea TVA sau micșorând obligațiile fiscale față de stat – 6 agenți economici credibili, în urma relațiilor prin firme „fantome” au trecut unilateral în cont TVA – 140,2 mil.lei, nefiind achitată în buget de firmele „fantome”.

Cele constatate se datorează:

a) neajunsurilor în administrarea fiscală:

➤ eliberarea formularelor cu regim special fără verificarea „credibilității” solicitanților și în volum nelimitat;

➤ neasigurarea sistemului de control intern de IFPS a dus la recepționarea declarațiilor TVA fără anexe, ca rezultat datele înregistrate de agenții economici în Declarații au fost falsificate;

➤ Sistemul Informațional al IFPS a permis într-un mod activitatea firmelor „fantome”, fără a fi vizualizați în baza de date într-o perioadă de 3-6 luni;

➤ lacunele în legislație vizînd identificarea exhaustivă a firmelor „fantome” a generat reglementarea și controlul activității acestora, prin acte normative interne ale IFPS, în unele cazuri aprobate în comun cu CCCEC, acestea menținîndu-se în Sistemul Informațional al SFS și conform situației la zi.

b) activitatea comisiilor de restituire TVA, marcată atât de factori obiectivi, cât și subiectivi - termenii de restituire între 45 zile – 6 luni, neverificarea datoriilor față de buget la solicitarea de restituire etc.;

c) cerințele înregistrării de stat a agenților economici nu sînt previzibile fondării în scopul premeditat de fraudă economică;

d) inactivității organelor fiscale, de drept și judiciare în vederea identificării, investigării și contracarării schemelor de evaziune fiscală. Din **103** materiale, remise organelor de drept de IFPS pentru întreprinderea măsurilor stabilite de lege față de agenții economici, ce au diminuat plăți la buget în **2048,6 mil.lei**, în instanța de judecată a ajuns 1 singur dosar cu suma de **0,7 mil.lei**. Nici o persoană care a fraudat legea nu a fost condamnată privat de libertate sau n-a suportat amendă penală semnificativă, deși Codul penal prevede răspunderea penală pentru evaziune fiscală.

II.1.2. Datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat

Datoria de stat a înregistrat o tendință de micșorare, iar ponderea ei în PIB s-a diminuat odată cu creșterea acestuia. Soldul datoriei de stat externe în valută națională a înregistrat o diminuare, în timp ce în valută străină a crescut, iar gradul de îndatorare externă în ultimii trei ani a fost în descreștere. Datoria de stat internă în anul 2008 a fost în descreștere în comparație cu începutul anului și s-a menținut la limita legală.

➤ Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31.12.2008, a constituit **18,5%**, înregistrînd o diminuare, față de anul 2007, cu **4,8 puncte procentuale**, iar față de anul 2006 – cu **10,7 puncte procentuale**.

➤ Soldul datoriei de stat externe, la finele perioadei de referință, a înregistrat o majorare cu 12,5 mil.dolari SUA față de soldul la 31.12.2007, fiind condiționată de debursarea din contul împrumuturilor de stat contractate atât în a.2008, cât și anterior (43,3 mil.dol.SUA) și dobînda reeșalonată (9,8 mil.dol.SUA), ceea ce în următorii ani va duce la creșterea cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat externe.

➤ Datoria față de Ministerul Finanțelor a agenților economici recreditați din surse interne, externe și proiecte investiționale, în total, s-a diminuat, în comparație cu anul 2007, cu 903,7 mil.lei (25,5%), preponderent datorită anulării unor datorii. Întreprinderea de către minister a unor măsuri de redresare a situației privind

rambursarea unor datorii ale agenților economici recreditați nu a avut un efect pozitiv.

➤ Datoriile pentru creditele agenților economici, garantate de stat și activate, în comparație cu începutul anului 2008, s-au diminuat, iar datoria cu termenul de achitare expirat față de Ministerul Finanțelor a înregistrat o creștere.

Dinamica principalilor indicatori care caracterizează situația cu privire la datoria publică, garanția de stat și recreditarea de stat este pozitivă. Limitele stabilite la acest capitol prin Legea bugetului de stat pe anul 2008 nu au fost depășite. Concomitent, măsurile întreprinse de către Ministerul Finanțelor privind restabilirea în bugetul de stat a mijloacelor financiare dezafectate anterior, rambursarea împrumuturilor acordate anterior nu au avut impactul preconizat, mijloacele dezafectate din buget au fost în creștere. Ministerul Finanțelor n-a elaborat și n-a aprobat indicatorii de performanță privind datoria de stat.

II.1.3. Utilizarea mijloacelor publice pentru investiții și reparații capitale

În anul 2008 s-a menținut tendința de creștere a cheltuielilor pentru investițiile și reparațiile capitale, cele mai semnificative investiții capitale fiind direcționate pentru gospodăria drumurilor și învățământ, iar cele destinate reparațiilor capitale – preponderent domeniului social și serviciilor de stat cu destinație generală.

Curtea de Conturi, reieșind din importanța investițiilor capitale pentru construcția și reconstrucția unor obiective ale statului, care au un impact social-economic major, a supus auditului regularității utilizarea mijloacelor financiare publice pentru investițiile capitale și reparațiile capitale de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate, instituțiile și întreprinderile subordonate din domeniile gospodăriei drumurilor, ocrotirii sănătății, învățământului, științei și inovării, care au beneficiat de mijloace în sumă de 653,3 mil. lei pentru investiții capitale (47,4% din totalul de investiții capitale) și de 145,9 mil. lei – pentru reparații capitale (46,2% din totalul de cheltuieli destinate reparațiilor capitale).

Neregulile constatate sînt:

➤ efectuarea cheltuielilor cu depășirea limitei alocațiilor bugetare: MS – 1415,7 mii lei, MET – 1281,1 mii lei, sau achiziționarea și executarea de lucrări în lipsa

alocațiilor bugetare, acestea fiind aprobate ulterior (Spitalul Vorniceni, Centrul Republican pentru Copii și Tineret);

➤ Achitarea plăților preliminare în unele cazuri s-a efectuat cu depășirea limitei de 30 la sută din alocațiile prevăzute în buget, în alte cazuri achitarea neregulamentară a plăților anticipate pentru unele obiective neprevăzute în buget la momentul acordării acestora;

➤ nedepunerea garanției de bună execuție a lucrărilor la data încheierii contractelor;

➤ divizarea achiziției de lucrări pe subobiective;

➤ achiziționarea și efectuarea lucrărilor în lipsa documentației de proiect elaborată și expertizată conform;

➤ neîntocmirea proceselor-verbale de recepționare a lucrărilor, inclusiv de recepție finală;

➤ neînregistrarea conformă în evidența contabilă a valorii lucrărilor pentru reparații capitale.

O problemă constatată în anul 2008:

Transmiterea funcțiilor de beneficiar unor entități ce practică activități de antreprenariat (Î.S.) a generat situații când acestea, beneficiind de mijloace financiare publice pentru investițiile capitale, sînt puse în condiții avantajoase față de entitățile ce investesc mijloace proprii, (la fel Î.S.) deoarece dispun și de dreptul la restituirea TVA și/sau trecerea în cont a TVA, aceasta influențînd diminuarea plăților la buget, iar în unele cazuri bugetul suportînd cheltuieli duble – statul prin Legea nr.845 garantînd condiții egale de desfășurare a antreprenoriatului.

II.1.4. Utilizarea mijloacelor publice pe autorități publice și instituții subordonate

Auditele regularității, efectuate în cadrul unor autorități publice, au consemnat că la finele exercițiului bugetar 2008 situațiile financiare raportate de majoritatea entităților auditate sînt veridice sub toate aspectele semnificative, iar operațiunile financiare ale acestora, în ansamblu, sînt conforme reglementărilor în vigoare, concluzie care a dus la exprimarea de către auditori a opiniei fără rezerve.

Auditul la **Ministerul Culturii și Turismului** a constatat nereguli ce țin de:

- nedeterminarea statutului mijloacelor financiare alocate domeniului cinematografiei, urmînd înregistrarea neconformă a acestora;
- neînregistrarea în evidență a valorii unor bunuri culturale și a unor lucrări recepționate de 87,8 mil.lei etc. (*mănăstirea Căpriană*)

Agencia Sportului, în perioada auditată a efectuat cheltuieli cu depășirea limitei, a admis formarea creanțelor la detașarea personalului, n-a evaluat și n-a înregistrat în evidența contabilă terenurile, neasigurînd integritatea patrimoniului de stat și a ratat venituri din darea în locațiune/arendă în mărime de 2,2, mil.lei.

II.2 Executarea BASS

Exercițiul bugetar 2008 a BASS s-a încheiat cu executarea la venituri la nivel de 99,2%, și respectiv la cheltuieli 99,1%, față de prevederile definitive precizate cu excedent bugetar de 47,7 mil.lei.

Pe parcursul anului 2008, managementul financiar al BASS a fost îmbunătățit. În același timp, veniturile totale ale BASS pe anul 2008 au fost acumulate cu 0,8 % sub nivelul precizat, iar în comparație cu anul 2007 au fost în creștere cu 23,4%.

Încheierea exercițiului bugetar față de începutul anului cu o majorare de 49,4% a datoriilor contribuabililor față de BASS indică impunerea unor măsuri eficiente în consolidarea administrării veniturilor BASS.

II.3 Executarea FAOAM

Potrivit Raportului privind utilizarea mijloacelor FAOAM pe a.2008, execuția pe ansamblu a constituit 99,8% la venituri, și 95,5% la cheltuieli, cu un excedent bugetar de 116,7 mil.lei, în aceeași mărime majorînd soldul mijloacelor disponibile la 31.12.2008, care în total s-au cifrat la 545,5 mil.lei.

Partea de venituri a FAOAM nu a fost realizată în mărimea indicilor aprobați de Parlament, concomitent fiind înregistrată o creștere semnificativă a restanțelor contribuabililor față de FAOAM. Raportul prezentat Parlamentului nu reflectă integral veniturile provenite din transferurile de la bugetul de stat.

Cheltuielile efective pentru acordarea asistenței medicale persoanelor asigurate la tipul „Asistența medicală spitalicească” în sumă de 1237,1 mil.lei, reflectate în raportul prezentat Ministerului Finanțelor, sînt majorate cu 11,7 mil.lei.

Raportul privind utilizarea mijloacelor FAOAM pe a.2008 ca structură și format nu este conform unui raport financiar motiv din care asupra acestuia nu poate

fi exprimată opinia standardizată, conform Legii Curții de Conturi nr.261-XVI, ceea ce va crea impedimente la auditarea exercițiului bugetar 2009.

CAP. III. ALTE CONTROALE / AUDITE ÎN 2008

III. 1.2.1. Învățământul preșcolar și primar. Pe fundalul tendinței pozitive de majorare a alocațiilor pentru domeniul învățământului preșcolar și școlar, există probleme și deficiențe, care împiedică procesul de implementare a acelor politici și măsuri, stabilite la nivel de stat, care ar asigura eficacitatea cheltuielilor în domeniul vizat și ar contribui la un proces eficient de instruire și educație a copiilor de vârstă preșcolară și școlară.

Neregulile constatate în cadrul controalelor efectuate denotă lipsa unui sistem de control managerial corespunzător, neconlucrarea între autoritățile locale cu DÎTS și ministerele de ramură în vederea coordonării acțiunilor prevăzute în CCTM, divizarea responsabilităților.

III. 1.2.2. Învățământul mediu de specialitate. La gestionarea mijloacelor financiare și a patrimoniului public de către instituțiile de învățământ mediu de specialitate au fost constatate probleme, deficiențe și încălcări, caracteristice majorității instituțiilor de învățământ respective:

- taxa de studii contractuale în mărimi majorate celor aprobate, și respectiv, venituri neautorizate de 1,2 mil.lei;
- discrepanțe de pînă la 4 ori între nivelul de salarizare a personalului de conducere și cadrele didactice, respectiv plăți salariale suplimentare de 1,1 mil.lei;
- taxe de cazare în cămine majorate;
- neasigurarea integrității și ineficiența gestionării patrimoniului public etc.

Managementul financiar la instituțiile verificate, în fond, nu a avut o tendință majoră de îmbunătățire față de perioada anterioară, acesta fiind afectat de prezența aceluiași probleme, deficiențe și abateri, consemnate și în cadrul controlului precedent efectuat de către Curtea de Conturi la instituțiile din domeniul vizat, urmare lipsei unei voințe manageriale a conducătorilor entităților verificate, precum și neîntreprinderii măsurilor de către organele ierarhic superioare.

III.2 Integritatea și gestionarea patrimoniului public

în domeniul economic

Curtea de Conturi, ținând cont de nivelul de semnificație a valorii patrimoniului transmis în gestiunea întreprinderilor, a supus auditului întreprinderi patrimoniul cărora constituie **69,2%** din totalul patrimoniului gestionat de către întreprinderile de stat monitorizate de Ministerul Economiei și Comerțului.

Situația economico-financiară la Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” aceasta dispune de datorii istorice semnificative, neavând acoperire financiară, din motivul imposibilității recuperării creanțelor, determinată în majoritate de modul de lichidare a fostei societăți pe acțiuni și de creare a întreprinderii de stat. În același timp, neînregistrarea dreptului asupra terenurilor aferente acestora majorează riscul de neasigurare a patrimoniului public, iar nemonitorizarea permanentă a plenitudinii achitării mărfurilor duce la mărirea valorii creanțelor, precum și majorează riscul nerecuperării acestora.

La *Î.S. „Vibroribor”*, din cauza iresponsabilității factorilor de decizie față de evidența integrală a patrimoniului public, a fost imposibil de urmărit inventarierea faptică a patrimoniului întreprinderii și nu s-au obținut informații complete și autentice referitor la situația acestuia, ceea ce nu permite aprecierea situației reale a patrimoniului întreprinderii. De asemenea, n-au fost prezentate probe suficiente privind corectitudinea înstrăinării patrimoniului, n-au fost înregistrate integral creanțele, activele în curs de execuție nu reflectă starea lor reală, nu s-a monitorizat eficiența utilizării bunurilor transmise în arendă. Imposibilitatea expunerii asupra veridicității înregistrărilor din rapoartele financiare ale *Î.S. „Giuvaier”*, a fost cauzată de lipsa înregistrărilor transparente și continue ale etapelor de producție ale întreprinderii; neconcordanța dintre datele evidenței analitice și cele ale evidenței sintetice; lipsa inventarierii realității înregistrărilor conturilor contabile; lipsa unei politici conforme de contabilitate.

în domeniul cultural

Verificarea gestionării patrimoniului public de către instituțiile și întreprinderile din domeniul cultural a relevat neregularități la capitolul respectiv, determinate, în majoritate, de: lipsa monitorizării de către fondator a acestui proces; lipsa Registrelor de stat ale instituțiilor de cultură și artă; neînregistrarea bunurilor

imobile conform prevederilor legale, cu asigurarea reevaluării lor; darea în arendă în mod neregulamentar a spațiului, fără a studia cererea și oferta, ceea ce a condiționat neobținerea veniturilor posibile în sumă de 3,9 mil. lei; nerespectarea normelor stabilite la evidența, inventarierea și transmiterea bunurilor.

Gestionarea patrimoniului public a fost determinată de nivelul scăzut managerial atât la nivel central, cât și la nivel de entitate, precum și de neconlucrarea între minister, organele administrației publice locale și organele cadastrale, factori care majorează riscul de neasigurare a integrității patrimoniului public și a eficienței gestionării acestuia.

III.3 Auditele performanței în domenii de interes public

Creșterea rolului finanțelor publice în dezvoltarea economică a țărilor și la nivel global, dezvoltarea sistemelor de control financiar public, iar odată cu aceasta conștientizarea faptului că controlul numai asupra repartizării și evidenței utilizării mijloacelor financiare publice nu mai corespunde cerințelor de eficientizare a guvernării publice, necesitatea eficientizării sistemelor de control intern au determinat Curtea de Conturi, să desfășoare 2 audite-pilot ale performanței în două domenii de interes public: **combaterea cancerului; și achizițiile publice.**

a.p. în domeniul achizițiilor publice

Curtea de Conturi constată că implementarea Legii nr.96-XVI este un pas eficient spre bunele practici aplicate în țările dezvoltate, care a dus la reînnoirea procesului de achiziții în Republica Moldova și la creșterea numărului de contracte încheiate, precum și a volumului de achiziții efectuate prin proceduri competitive.

În același timp, constatările din Raportul auditului performanței evidențiază prezența unor nereguli și disfuncționalități la organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziții publice, ale căror cauze și efecte derivă din impactul negativ al perioadei scurte de timp de trecere la implementarea prevederilor noii legi, fără elaborarea și aprobarea întregului cadru normativ-metodologic de punere în aplicabilitate a noilor reglementări legislative, cât și neacordarea suportului necesar în instruirea mai largă și pregătirea personalului implicat în desfășurarea procedurilor de achiziții publice.

Totodată, există probleme cu care se confruntă toate părțile participante la procesul de achiziții publice și care împiedică îmbunătățirea procesului de implementare a legii în ansamblu, cum sînt:

- problemele autorităților contractante;
- operatorilor economici;
- ARMAPAU.

Dacă toți actorii-cheie participanți la procesele de estimare a necesităților, de alocare a surselor bugetare, de finanțare a cheltuielilor în vederea achitării plăților pentru bunurile, serviciile și lucrările procurate prin procedurile de achiziții publice vor admite continuu nereguli la prezentarea calculelor aferente necesităților solicitate de la buget, vor aloca mijloace bugetare pentru investițiile și reparațiile capitale ale obiectivelor care nu dispun de proiecte elaborate și expertizate regulamentar, vor opera multiple rectificări de buget pe parcursul anului, cu alocarea de mijloace la finele anului bugetar, va fi greu de întreprins măsuri de redresare a sistemului în întregime.

Pentru îmbunătățirea situației în domeniul achizițiilor publice sînt necesare:

- responsabilizarea entităților în evaluarea distinctă și exhaustivă a necesităților anuale de achiziții publice;
- alocarea adecvată și conformă a resurselor financiare și dispunerea de resurse umane instruite în domeniu;
- elaborarea și implementarea sistemului automatizat de evidență și monitorizare a achizițiilor publice;
- urgentarea aprobării întregului cadru normativ-metodologic de achiziții din bani publici.

a.p. în combaterea cancerului

Resursele financiare în a.2006-2008 alocate IO au evoluat într-o creștere continuă, în 2008 constituind 154,2 mil.lei. S-au identificat ca cele mai semnificative nereguli/probleme: neacreditarea sectorului spitalicesc, controlul neadecvat asupra procurării, distribuirii și utilizării medicamentelor, nerespectarea prevederilor legale în domeniul achizițiilor publice, utilizarea neuniformă a capacităților instituționale, ineficiența programului de finanțare și utilizare a mijloacelor în știință etc.

Institutul Oncologic nu a gestionat în mod eficace resursele de care dispune. Auditul performanței a identificat probleme în toate aspectele ce țin de sistemele de gestionare a personalului, materialelor, echipamentului și a resurselor financiare, probleme care dacă nu vor fi corectate vor limita grav eficacitatea activității instituției în lupta împotriva cancerului. Problemele sus-menționate, identificate pe parcursul auditului, sînt extrem de serioase și multe din ele persistă ani de zile.

Sînt necesare schimbări majore pentru a îmbunătăți semnificativ eficacitatea Instituției Medico-Sanitare Publice, Institutul Oncologic. La 7 octombrie 2009, prin înlăturarea neregulelor și ajustarea la toate cerințele expuse în Raport, IO a fost acreditat – sectorul spitalicesc.

Stimați deputați!

Ținînd cont de termenii stabiliți de lege pentru prezentarea Raportului anual, și anume către 15 iulie a anului în curs, cît și de efectivul de personal al Curții de Conturi, ce conform estimărilor, nici cum nu poate acoperi cu audit 100% din mijloace publice, în perioada august-octombrie curent au mai fost aprobate Rapoartele de audit în unele domenii publice, ce nu se conțin în Raportul prezentat la 10 iulie, dar care țin de exercițiul bugetar 2008. În contextul expus prezentăm:

Unele deficiențe și încălcări constatate la Contabilitatea Centralizată a Ministerului Educației și Tineretului

Contabilitatea Centralizată a Ministerului Educației și Tineretului (în continuare – CC a MET) ține evidența contabilă a alocațiilor centralizate ale Ministerului Educației și Tineretului și ale 11 instituții din subordinea acestuia, suma totală a alocațiilor prevăzute pe anul 2008 din contul componentei de bază a bugetului de stat constituind **46,5 mil. lei**, finanțate în sumă de **43,6 mil. lei**, sau la nivel de 93,8%.

Au fost stabilite nereguli, ce țin de:

- eliberarea banilor din casă doar cu semnătura contabilului-șef al CC a MET, ce s-a apreciat drept un risc de utilizare neconformă a banilor publici, urmare la 31.12.2008, datoriile debitoare ale titularilor de avans constituiau **1,8 mil. lei**, inclusiv ale angajaților MET – **1,4 mil. lei** (77,7%), din care **106,7 mii lei** –

datoriile foștilor angajați ai ministerului, nefiind întreprinse măsurile privind restituirea de către aceste persoane a avansurilor eliberate;

➤ achiziționarea lucrărilor suplimentare de reparații la Liceul-internat republican cu profil sportiv și îndeplinirea lucrărilor neprevăzute în devizul-ofertă declarat câștigător în sumă de **101,1 mii lei**, cât și neatribuirea cheltuielilor efectuate pentru reparația capitală a încăperilor Liceului în sumă de **874,4 mii lei** la majorarea valorii de bilanț;

➤ în Raportul general privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază pe anul 2008 cheltuielile efective au fost diminuate cu **494,6 mii lei**.

Unele deficiențe și încălcări constatate la MAI

➤ Conform Legii bugetului de stat pe anul 2008, MAI i-au fost precizate cheltuieli de la componenta de bază a bugetului de stat în mărime de **762,0 mil.lei** (gestionate de aparatul central al MAI – **361,4 mil.lei**, sau 47,4%), inclusiv pentru investiții capitale în construcții – **14,4 mil.lei** (1,9%) și pentru achitarea pensiilor, alocațiilor și indemnizațiilor nominative – **268,8 mil.lei** (35,3%). Partea de venituri la componenta „Mijloace speciale” a fost precizată în mărime de **192,8 mil.lei** și cea de cheltuieli – de **185,4 mil.lei**.

➤ Pe lângă aparatul central al MAI activează 20 de subdiviziuni pentru care nu este reglementat statutul, dar care, de fapt, exercită funcțiile aparatului central al MAI.

➤ Pentru întreținerea unei funcții de adjunct al ministerului, instituită doar prin ordinul nr.155 din 09.06.2005 au fost suportate cheltuieli în sumă de **264,0 mii lei**, inclusiv în anul 2008 – **83,5 mii lei**.

➤ Din contul mijloacelor destinate compensațiilor în schimbul echipamentului colaboratorilor subdiviziunilor de pe lângă aparatul central, colaboratorii aparatului central au beneficiat de astfel de compensații în sumă de **181,2 mii lei** (neprevăzute în devizul de cheltuieli al aparatului central).

➤ MAI n-a ținut evidența adecvată a mijloacelor folosite pentru achitarea pensiilor, alocațiilor și indemnizațiilor nominative. Ca urmare, în conturile filialelor BCA „Banca de Economii” S.A., la 31.12.2008, au fost înregistrate solduri bănești în mărime de **983,3 mii lei**, care n-au fost reflectate în Raportul respectiv al MAI și

n-au fost transferate la bugetul de stat după cum prevede legislația în vigoare. Mijloacele bugetare destinate pentru achitarea pensiilor în sumă de **350,0 mii lei** au fost utilizate la achitarea indemnizațiilor nominative, în lipsa coordonării și aprobării modificărilor respective de către Ministerul Finanțelor.

➤ Aparatul central al MAI și unele subdiviziuni ale acestuia au beneficiat neregulamentar, în perioada anului 2008, de bunuri și servicii din contul Direcției Generale Pază de Stat și Direcției Pază de Stat mun.Chișinău în sumă de **4,0 mil.lei**.

➤ DGPS n-a inclus în cheltuielile pentru premieri mijloacele în mărime de 296,6 mii lei, alocate pentru procurarea cadourilor de preț cu care au fost premiați colaboratorii acesteia. Valoarea unor cadouri de preț a atins cifra de **5,0 mii lei** (*generator, boiler, televizor, pat, fereastră și alte bunuri casnice*). Unii colaboratori au fost premiați cu asemenea cadouri de câteva ori pe an, în același timp acordându-li-se și premii unice în bani (*până la 11 premii pe an*), a căror valoare totală pentru unele persoane cu funcții de răspundere a constituit până la **60,0 mii lei** anual, de rînd cu indemnizația achitată lunar, care este egală cu 0,5 salarii lunare. Cheltuielile pentru procurarea cadourilor de preț au fost efectuate neregulamentar din contul mijloacelor alocate pentru achiziționarea mărfurilor și serviciilor neatribuite altor alineate.

➤ sînt înregistrate eronat în raportul financiar și cheltuielile pentru achitarea premiilor, acestea fiind diminuate cu **1,6 mil.lei**, totodată fiind majorate cu această sumă cheltuielile la alte alineate ale art.111 „Retribuirea muncii”;

➤ deficiențele constatate la plata mărfurilor și serviciilor au alcătuit **232,5 mii lei** prin denaturarea unor alineate ale art.113 „Plata mărfurilor și serviciilor”.

Unele deficiențe și încălcări constatate la SIS

➤ Au fost executate cheltuieli în anul 2007 în mărime de **133,9 mil.lei** și în anul 2008 de **137,7 mil.lei**.

➤ În exercițiile bugetare 2007-2008, SIS nu s-a încadrat în limita alocațiilor bugetare precizate, admitînd depășiri pentru destinațiile economice menționate în sumă de **8,7 mil.lei** în anul 2007 și în sumă de **13,2 mil.lei** – în anul 2008, care au generat majorarea datoriilor creditoare, la 01.01.2009, cu **12,8 mil.lei**.

➤ Din contul mijloacelor alocate de la componenta de bază a bugetului de stat au fost efectuate cheltuieli pentru *întreținerea cantinei în sumă totală de 910,1 mii lei*, inclusiv în anul 2007 în sumă de **429,5 mii lei** și în anul 2008 – în sumă de **480,6 mii lei**, care *nu sînt prevăzute de actele legislative și normative* ce reglementează domeniul vizat. Din limita efectivului aprobat SIS, la cantină sînt încadrați 5 militari și 3 salariați civili, pentru care s-au efectuat cheltuieli de salarizare și contribuții la salarii în sumă de **225,5 mii lei** în anul 2007 și în sumă de **282,0 mii lei** – în anul 2008.

➤ Conform Actului de primire–predare aprobat de Agenția Proprietății Publice la 31.12.2008, în temeiul procesului-verbal nr.21 al ședinței acționarilor S.A. „Moldtelecom” din 12.12.2008, S.A. „Moldtelecom” a efectuat transmiterea echipamentului cu destinație specială în valoare de **127,8 mil. lei** din proprietatea S.A. „Moldtelecom” în gestiunea economică a SIS, *în contul achitării dividendelor pentru anul de gestiune 2008*. Verificările operative efectuate la Ministerul Finanțelor au relevat că **tranzacția menționată n-a fost reflectată la executarea bugetului de stat pe anul 2008**. De asemenea, n-au fost aprobate astfel de cheltuieli SIS prin Legea bugetului de stat pe anul 2008, respectiv, acestea nefiind reflectate nici în Raportul SIS.

➤ Au fost constatate la 01.01.2009 datorii debitoare cu termenul de prescripție expirat în sumă de **1269,9 mii lei**, înregistrate din anul 2004 după furnizorul Unitatea militară 68240 Moscova, care reprezintă o parte din mijloacele bănești transferate în prealabil pentru achiziționarea de la furnizorul menționat a utilajului special în sumă de **3168,0 mii lei**, care n-a fost primit de către SIS pînă la momentul auditului. Conform explicațiilor prezentate acest utilaj este stocat din anul 2004 la depozitul vamal Aeroport Chișinău. În anul 2005, neregulamentar a fost stinsă o parte din datorie în sumă de **1898,1 mii lei** (fără a recepționa utilajul).

➤ Datoria creditoare a SIS *pentru serviciile de telecomunicații speciale acordate autorităților publice în anii 2007-2008* față de Î.S. „Centrul de Telecomunicații Speciale” (fondat de SIS), la 01.01.2009, constituia **21,9 mil. lei**. Auditul a constatat că diferența între costul serviciilor de asigurare a accesului la rețeaua internet înaintat spre plată de către Î.S. „C.T.S.” și acceptat de SIS și costul

acestora calculat conform metodologiei prezentate auditului însumează **6,6 mil. lei**, *acestea constituind datorii nefondate ale bugetului de stat față de Î.S. „C.T.S.”.*

➤ Au fost constatate încălcări ale legislației la achiziționarea mărfurilor și serviciilor. Astfel, în exercițiul bugetar 2008, în lipsa alocațiilor bugetare, au fost încheiate contracte de achiziții publice privind livrarea serviciilor de telecomunicații specifice cu S.A. „Moldtelecom” în sumă de **1,7 mil. lei** și cu Î.S. „C.T.S.” – de **16,5 mil. lei**. Cheltuielile respective n-au fost finanțate pe parcursul anului, ca urmare, fiind formate datorii creditoare față de furnizori menționați.

Palatul căsătoriilor

Disponând de surse financiare aprobate prin Legile bugetului de stat pe anii 2007-2009 în sumă totală de **16259,3 mii lei**, MDI a recepționat, conform proceselor-verbale, lucrări de reconstrucție și restaurare a Palatului căsătoriilor din mun. Chișinău în valoare totală de **28128,9 mii lei**, ce **depășesc mijloacele financiare disponibile cu 11869,6 mii lei.**

MDI, avînd documentația de proiect elaborată de către Institutul Municipal de Proiectări „Chișinăuproiect”, cu costul total al lucrărilor de 18130,1 mii lei, în octombrie 2008, prin intermediul Î.S. „Registru”, contractează cu S.R.L. „ArhiVEP” elaborarea altei documentații de proiect și deviz, cu costul de **16242,2 mii lei** pentru lucrările în mare parte deja executate. Noile proiecte au fost acceptate de către MDI fără coordonarea cu proiectantul general, fapt care a generat **cheltuieli suplimentare pentru proiectare în sumă de 1,7 mil. lei.**

În total, conform proceselor-verbale de recepție a lucrărilor, MDI a **recepționat lucrări în sumă de 28128,9 mii lei, sau cu 18942,6 mii lei mai mult decît valoarea contractului de antrepriză,** cu modificările ulterioare ale acestuia (9186,3 mii lei).

La indicația MDI, în anul 2007, **Î.S. „Registru” a transferat antreprenorului suma de 17100,0 mii lei, sau cu 7913,7 mii lei mai mult decît valoarea contractului de antrepriză și cu 9189,6 mii lei – decît valoarea lucrărilor recepționate la momentul efectuării transferurilor de mijloace bănești.** Totodată, atît la data încheierii contractului de antrepriză, cît și ulterior, la

modificarea acestuia, **MDI n-a asigurat garanția pentru buna execuție a contractului.**

Majoritatea lucrărilor de reconstrucție și restaurare au fost executate în anul 2007 și, parțial, în anul 2008, însă documentarea acestora a continuat și în perioada desfășurării controlului de către Curtea de Conturi.

Agencia Construcții și Dezvoltare a Teritoriului a eliberat permisiunea de executare a lucrărilor paralel cu proiectarea și expertizarea lor, fără a indica un termen-limită, ceea ce a determinat situația că **nici pînă în prezent nu este întocmit proiectul de reconstrucție și restaurare a Palatului căsătoriilor din mun.Chishinău și nu există un deviz general de cheltuieli, expertizat regulamentar.** Acest fapt **nu permite aprecierea costului real al lucrărilor executate, precum și a volumului de lucrări necesare pentru finisarea reconstrucției.**

Au fost admise nereguli și la ținerea evidenței contabile, precum și denaturări ale rapoartelor financiare.

Dezvoltarea științei

În exercițiul bugetar 2008, mijloacele publice din contul componentei de bază, alocate științei și inovării au fost executate la cheltuieli de casă și efective în sumă de **364,7 mil.lei** (98,9%), și respectiv, de **351,5 mil.lei** (95,5%), iar la componenta „mijloace speciale”, cheltuieli de casă și efective au fost executate în sumă de **28,1 mil.lei** și, respectiv, **27,5 mil.lei**. La această componentă se atestă înregistrarea datoriilor cu termen de prescripție expirat în sumă de 359,5 mii lei.

În anul 2008 utilizarea mijloacelor financiare publice alocate dezvoltării științei și inovării prezintă în aspectul reglementării – deficiențele și iregularitățile constatate care nu se încadrează în pragul de semnificație, drept urmare nu toate cheltuielile reflectate în rapoartele financiare, precum și operațiunile și tranzacțiile financiare au fost efectuate legal și regulamentar, și în speță:

➤ utilizarea mijloacelor alocate științei și inovării preponderent, între 24,4% și 70,0% la remunerarea muncii angajaților instituțiilor de domeniu fără a avea stabiliți indicatori de evaluare a rezultatelor științifice și performanțelor în aspectul

proiectelor – supraplățile neregulamentare la 9 instituții beneficiare de mijloacele sus-vizate s-au cifrat la per total 2 mil. lei;

➤ utilizarea mijloacelor publice contrar destinației aprobate și respectiv denaturarea Rapoartelor financiare și dărilor de seamă anuale – în așa mod cheltuielile în sumă de 3,3 mil. lei alocate și raportate la „lucrări de cercetări științifice”, de fapt au fost cheltuite pentru „reparații și procurări de fonduri fixe”; în alt caz cheltuielile de 5,1 mil. lei au fost reflectate cu încălcarea clasificății bugetare, iar cheltuielile de 1,5 mil. lei de fapt n-au fost justificate; mijloacele pentru „reparații curente”, de fapt au fost utilizate la „reparații capitale”, nefiind majorată ulterior valoarea de bilanț a clădirilor;

➤ la unele instituții ale AȘM se atestă planificarea exagerată a statelor de personal și fondului de salarizare în aspectul proiectelor, ce a generat formarea surplusurilor de mijloace financiare cheltuite neregulamentar cât și menținerea artificială a funcțiilor vacante pe parcursul anului cu asigurarea cumulării funcțiilor de către personalul angajat în activitățile de bază pe funcții din structura științei – astfel la CNȘPMP sporurile și suplimentele achitate pentru cumulari au ajuns la 175% salariu de funcție. Numai pentru 2 luni premiile au fost acordate și plătite din „știință” și din activitatea de bază pentru 208 și, respectiv, 177 persoane, real având 92,5 angajați de facto în știință;

➤ nerespectarea cadrului legal la efectuarea achizițiilor publice din mijloace bugetare – e un fenomen deja stabilit la AȘM, inclusiv în auditele anterioare, și în Raportul auditului de performanță vizînd implementarea Legii nr.96/Hot.CC nr.19/2009 - astfel, doar la 2 instituții auditate au fost dezafectate mijloace publice în circuitul agenților economici, creînd datorii debitoare nejustificative în sumă de 1,7 mil. lei.

➤ în urma verificării unor procurări de tehnică de calcul la o întreprindere de stat beneficiară de alocații în știință, 15 calculatoare în sumă de 108,8 mii lei n-au putut fi identificate.

AȘM urmează de comun cu Guvernul să realizeze politica de stat în sfera științei și inovării, concentrînd resursele financiare pe priorități și perfectînd infrastructura și sistemul de finanțare pentru acțiunile de bază, în așa mod asigurînd regularitatea cheltuielilor publice.

CAP. IV. MONITORIZAREA EXECUTĂRII CERINȚELOR ȘI RECOMANDĂRILOR CURȚII DE CONTURI

Curtea de Conturi a urmărit executarea cerințelor și recomandărilor înaintate entităților auditate și a constatat: conform situației la zi, înlăturarea neregulelor constatate și executarea Hotărârilor Curții de Conturi de către autoritățile vizate în exercițiul bugetar 2008 este de 98%, iar pe exercițiul bugetar 2007 e de 95%.

Autoritățile administrației publice centrale și locale au întreprins măsuri de lichidare a încălcărilor orientate spre: încasarea veniturilor la buget; diminuarea sau achitarea integrală a datoriilor creditoare și încasarea datoriilor debitoare; înregistrarea în evidență a patrimoniului public; raportarea de către executorii primari de buget a valorii investițiilor pe termen lung în capitalul statutar al agenților economici; evidența creditelor preferențiale și garanțiilor; rambursarea datoriilor pe împrumuturile recreditate din surse interne și externe, precum și pe împrumuturile interne și externe acordate sub garanția statului; înregistrarea în evidență a construcțiilor finalizate, finanțate din mijloacele alocate pentru investiții capitale; înregistrarea la OCT a bunurilor imobile. Valoarea totală a mijloacelor restituite, restabilite în evidență după lichidarea încălcărilor, se estimează în sumă de **276,2 mil. lei** (în anul 2007 – **128,2 mil. lei**).

În anul 2008, au fost sancționate administrativ 68 de persoane (față de 42 în anul 2007).

În total, în anul 2008 între Curtea de Conturi și CCCEC/Procuratura generală au fost petrecute 6 ședințe Consiliului consultativ permanent pentru examinarea preliminară a materialelor controalelor Curții de Conturi ce urmează a fi propuse spre remitere, după competență, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și Procuraturii (4 ședințe – asupra materialelor remise; 2 ședințe – asupra rezultatelor examinării materialelor Curții de Conturi).

În total pe materialele expediate în **a.2008** au fost pornite **32 cauze penale**, din care: 28 cauze penale au fost expediate în judecată, 3 cauze penale la moment se află în procedură, 1 cauză penală a fost expedită pentru efectuarea urmăririi penale

la alte organe. Pe 5 materiale au fost adoptate ordonanțe de a nu începe urmărirea penală. 1 material a fost anexat la cauza penală deja pornită pe fapte analogice celor depistate, care la moment se află în procedură.

Neexecutarea cerințelor și recomandărilor formulate de Curtea de Conturi în hotărârile sale, este o consecință a unui nivel scăzut al responsabilității executorilor de bugete pentru buna gestionare a banilor publici, a unei conlucrări și comunicări insuficiente a acestora cu Curtea de Conturi atât la etapa de desfășurare a controalelor/auditelor, cât și la etapa de examinare a materialelor pe marginea acestora și de adoptare a Hotărârilor în cadrul ședințelor plenare ale Curții de Conturi: neprezența la ședințele Curții de Conturi sau trimiterea unor persoane nedocumentate, neinformate în problemă, sau recent angajate, ceea ce limitează de fapt dezbaterile în esența problemelor abordate în cadrul ședințelor și, respectiv, identificarea unor soluții cât mai eficiente de remediere a deficiențelor și lacunelor, în mod direct proporțional vizînd și gradul de responsabilitate al conducătorului autorității publice de buna și conforma gestiune a banului public.

În cadrul celor 43 de ședințe ale Curții de Conturi, convocate în anul 2008, la care s-au examinat rezultatele controalelor/auditelor, fiind invitate primele persoane, acestea s-au prezentat doar în 18 cazuri (42%) din 43. Nu s-au prezentat la ședințele Curții de Conturi în total 102 persoane, care au fost regulamentar invitate, din care: miniștri, primari, directori de întreprinderi de stat, președinți de raioane, alți conducători.

Executarea de către Guvern a Hotărîrii Parlamentului nr.148-XVI din 3 iulie 2008 „Privind Raportul Curții de Conturi asupra modului de gestionare a resurselor financiare publice din exercițiul bugetar 2007”.

Analiza măsurilor întreprinse denotă că Guvernul, prin intermediul autorităților publice centrale vizate, a încercat să întreprindă unele măsuri, însă, e de menționat faptul că în multe cazuri reacția autorităților se limitează la aprobarea unor planuri de măsuri, fără a se asigura realizarea și implementarea acestora, ori fără a soluționa în esență neregulile identificate, Guvernul plasîndu-se pe rol de intermediar între Curtea de Conturi și autoritatea auditată, neinformînd în nici un caz despre acțiunile întreprinse.

ÎNCHEIERE

Exprimăm convingerea că constatările, concluziile și recomandările din prezentul Raport vor veni în suportul Parlamentului în procesul de exercitare eficientă a funcției sale de supraveghere în asigurarea unei bune guvernări și de susținere de către Parlament a inițiativelor Curții de Conturi în încurajarea acțiunilor potrivite de corectare de către entitățile auditate și vor contribui într-o măsură considerabilă la buna gestionare a banului public.

Curtea de Conturi va întreprinde și în continuare eforturi în direcția îmbunătățirii calității și cantității muncii de audit, bazându-se pe proceduri moderne de audit și pe bunele practici europene în domeniul auditului public extern, concentrându-și activitatea de audit pe unele domenii de risc și pe domenii care prezintă un interes public sporit. Din acest punct de vedere, vom tinde ca fiecare acțiune de audit să fie realizată în spiritul unei strânse colaborări cu entitățile auditate, pentru a-i mobiliza pe executorii de buget să producă conturile și situațiile financiare în conformitate cu reglementările în vigoare și cu înaltele standarde de transparență și responsabilitate managerială. Prin aceasta, vom adăuga valoare rapoartelor și muncii noastre de audit.

Curtea de Conturi vine cu un mesaj distinct către Parlament – autoritate legislativă supremă a Republicii Moldova – să fie privită ca o instituție credibilă, auzită nu doar în perioadele politice mai accentuate pentru țară, acest lucru fiind posibil a influența obiectivitatea și aprecierea rezultatelor, și în I rînd un management financiar responsabil pe toată perioada mandatului și eficient în egală măsură, risc posibil de a fi sesizat de organismele internaționale și donatorii externi ai Republicii Moldova.

Curtea de Conturi dispune de un potențial capabil de dezvoltare, iar viitoarele îmbunătățiri majore, după cum prevede și noua Legea a Curții de Conturi și PDS presupun clarificări ale rolului Curții în procesul de responsabilizare, în efectuarea unor schimbări radicale în domeniul de activitate, natura și eficacitatea unei ISA, acestea fiind sarcini pe termen lung stabilite de Curtea de Conturi și susținute prin Banca Mondială de instituțiile donatoare – Guvernul Olandei și Marii Britanii și ONAS, cu suportul cărora realizăm consecvent documentele vizate mai sus și cărora le aducem mulțumiri.